

ANEXĂ

NORME privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule

PARTEA I

Contractul de asigurare de răspundere civilă pentru prejudicii produse terților și autorizarea asigurătorilor pentru practicarea asigurării RCA

TITLUL I

Prevederi introductive

Art. 1. - (1) În conformitate cu prevederile art. 49 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorii care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă a vehiculelor pe teritoriul României acordă despăgubiri pentru prejudiciile produse prin accidente de vehicule, de care asigurații răspund delictual față de terțe persoane. Nu intră sub incidența asigurării răspunderea decurgând din executarea unui contract de transport de bunuri efectuat cu titlu oneros.

(2) Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule acoperă răspunderea civilă delictuală a proprietarului sau a utilizatorului unui vehicul pentru prejudiciile produse unei terțe părți prin intermediul vehiculului.

(3) Condițiile contractuale pentru asigurarea obligatorie RCA sunt reglementate de prevederile Legii nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, și de prezentele norme.

Art. 2. - În înțelesul prezentelor norme, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. teritoriu în care staționează în mod obișnuit vehiculul reprezintă:

a) teritoriul statului în care vehiculul este înmatriculat/înregistrat permanent ori temporar;

b) teritoriul statului în care s-a eliberat vehiculului un semn distinctiv, în situațiile în care nu se solicită înmatricularea/înregistrarea unui anumit tip de vehicul, dar vehiculul respectiv primește un semn distinctiv similar numărului de înmatriculare/înregistrare sau unei polițe de asigurare de răspundere civilă auto;

c) teritoriul statului în care proprietarul sau utilizatorul vehiculului este rezident permanent, în cazurile în care pentru anumite tipuri de vehicule nu se solicită plăcuță de înmatriculare/înregistrare ori nu se atribuie un alt semn distinctiv;

d) teritoriul statului în care s-a produs accidentul, în cazurile în care vehiculele care au fost implicate într-un accident nu au număr de înmatriculare/înregistrare sau acesta nu corespunde ori nu mai corespunde vehiculului respectiv, în scopul stabilirii despăgubirilor, conform prevederilor prezentelor norme;

2. proprietar/coproprietar al vehiculului - persoana fizică sau juridică înscrisă în documentele de identitate ale vehiculului sau în alte înscrisuri doveditoare ale dreptului de proprietate;

3. utilizator al vehiculului - persoana fizică sau juridică căreia, în baza unui contract încheiat cu proprietarul/coproprietarul, i s-a atribuit pe o anumită perioadă dreptul de folosință a unui vehicul;

4. poliță de asigurare RCA - forma scrisă a contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule;

5. vigneta - autocolantul care se aplică pe parbrizul vehiculului în loc vizibil din exterior, eliberat împreună cu polița de asigurare RCA;

6. emitere electronică - subscrierea poliței RCA simultan cu înregistrarea și stocarea instantanee în sistemul informatic al asigurătorului a datelor cuprinse în poliță;

7. bonus-malus - sistem prin care asiguratul/utilizatorul se încadrează în una dintre clasele de bonus (ceea ce conduce la reducerea primei de asigurare) sau în una dintre clasele de malus (ceea ce conduce la majorarea primei de asigurare), în funcție de istoricul de daunalitate realizat de asigurat/utilizator în perioada de referință.

TITLUL II

Autorizarea asiguratorilor și condiții privind practicarea asigurării obligatorii RCA

Art. 3. - (1) Asiguratorii pot practica asigurarea obligatorie RCA dacă sunt autorizați pentru desfășurarea activității de asigurare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, și îndeplinesc cumulativ următoarele condiții speciale:

a) sunt autorizați pentru subscrierea riscurilor de răspundere civilă a vehiculelor, prevăzute la lit. B clasa 10 din anexa nr. 1 la Legea nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare;

b) dispun de un reprezentant de despăgubiri în fiecare stat situat în limitele teritoriale de acoperire a asigurării RCA, definite la art. 1¹ pct. 7 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, și ale celorlalte state semnatare ale Acordului multilateral;

c) dispun de o rețea teritorială formată din cel puțin o unitate, sucursală ori agenție, înregistrată la oficiul registrului comerțului, în fiecare județ și în municipiul București, cu excepția județului Ilfov, atât pentru activitatea de contractare a asigurării, cât și pentru cea de constatare și lichidare a daunelor pentru vehicule;

d) în cadrul fiecărei unități și subunități dispun de personal specializat pentru activitatea de constatare și de lichidare a daunelor auto și efectuează plăți de despăgubiri în fiecare județ și în municipiul București, cu excepția județului Ilfov;

e) dispun, atât pentru sediul central, cât și pentru subunități, de o dotare cu tehnică de calcul și software adecvate și de personal care să permită contractarea asigurării RCA, ținerea unor evidențe detaliate privind încheierea, derularea și încetarea asigurării RCA și transmiterea în format electronic a acestor informații către baza de date CEDAM;

f) desfășoară activitatea privind încheierea asigurării obligatorii RCA prin intermediari numai la:

- sediile principale sau secundare ale brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare ori, după caz, ale asistenților în brokeraj persoane juridice;

- sediile principale sau secundare ale asiguraților ori ale potențialilor asigurați persoane juridice;

- domiciliul sau, după caz, reședința asiguraților ori a potențialilor asigurați persoane fizice;

- domiciliul sau, după caz, reședința asistenților în brokeraj persoane fizice;

- sediile principale sau secundare ale asiguratorilor;

g) dețin un program de reasigurare care garantează o reținere proprie prudentială;

h) sunt membri ai Biroului Asiguratorilor de Autovehicule din România (BAAR), precum și ai Asociației "Fondul de protecție a victimelor străzii".

(2) Condițiile pentru practicarea asigurării obligatorii RCA, prevăzute la alin. (1), trebuie îndeplinite pe toată perioada de valabilitate a autorizării de către asiguratorii autorizați pentru practicarea acestei asigurări.

(3) Asiguratorii care au fost autorizați să practice asigurarea obligatorie RCA își asumă răspunderea pentru toate polițele RCA și pentru toate erorile sau omisiunile apărute la emiterea polițelor de asigurare RCA fie direct, fie prin intermediarii în asigurări.

Art. 4. - (1) În vederea autorizării pentru practicarea asigurării obligatorii RCA, asiguratorii solicitanți trebuie să depună o cerere la Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, împreună cu o documentație care cuprinde următoarele:

a) documentația din care să rezulte îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a);

b) lista reprezentanților de despăgubiri prevăzuți la art. 3 alin. (1) lit. b);

c) lista unităților teritoriale ale asiguratorului unde acesta desfășoară activitățile prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. c) și d), însoțită de actele doveditoare, eliberate de oficiul registrului comerțului, care atestă existența acestor unități teritoriale;

d) lista sediilor aparținând persoanelor juridice cu care asiguratorul are încheiate contracte de mandat pentru desfășurarea activității de contractare a asigurării, însoțită de actele doveditoare, eliberate de oficiul registrului comerțului, care atestă existența acestor unități teritoriale;

e) lista personalului specializat în activitatea de constatare și lichidare a daunelor auto, structura de lucru necesară efectuării plăților de despăgubiri, precum și alte informații utile, centralizate, conform modelului prezentat în anexa nr. 4, pentru fiecare unitate teritorială, sub semnătura conducătorului societății;

f) declarația conducătorului societății, precum și a conducătorului compartimentului de specialitate cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. e), iar în cazurile în care activitatea de contractare a asigurării obligatorii RCA se desfășoară și prin intermediari autorizați, documentația va cuprinde, în completare, și copiile declarațiilor intermediarilor privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. e), pentru zonele în care asigurătorul nu deține unități proprii;

g) nota de fundamentare, care să cuprindă în mod obligatoriu tarifele de primă pentru primii 2 ani și metodele actuariale de calcul utilizate pentru stabilirea tarifelor de primă, potrivit prevederilor art. 21, precum și o estimare a indicatorilor specifici pentru o perioadă de 5 ani;

h) declarația conducătorului societății privind îndeplinirea condițiilor necesare respectării prevederilor art. 20 alin. (5).

(2) Asigurătorul cu sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene se consideră autorizat pentru practicarea asigurării obligatorii RCA pe teritoriul României de la data la care Comisia de Supraveghere a Asigurărilor îi transmite notificarea primită de la autoritatea competentă a statului membru în care se află sediul social.

(3) Asigurătorii RCA au obligația de a comunica Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor orice modificare și/sau completare a informațiilor transmise potrivit alin. (1), în termen de 30 de zile de la data modificării sau completării.

Art. 5. - (1) Comisia de Supraveghere a Asigurărilor decide acordarea autorizației pentru practicarea asigurării obligatorii RCA în urma analizei documentelor depuse, precum și a analizei indicatorilor care atestă faptul că asigurătorul poate gestiona această formă de asigurare în condiții compatibile cu reglementările privind practica prudențială.

(2) Autorizația poate fi retrasă sau suspendată de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, în condițiile legii.

Art. 6. - (1) Asigurătorii RCA au obligația de a transmite Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, în termen de 30 de zile de la data autorizării, următoarele documente:

- a) dovada raporturilor juridice de reasigurare;
- b) copie a mandatului BAAR pentru eliberarea de cărți verzi, în calitate de membru al biroului național;
- c) copie a documentului care atestă afilierea la Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii".

(2) Asigurătorii RCA au obligația de a transmite Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor copia actului adițional care modifică și/sau completează contractul de reasigurare transmis potrivit alin. (1) lit. a), în termen de 30 de zile de la data modificării sau completării.

(3) Asigurătorii RCA care au notificat Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor desfășurarea activității de asigurare de răspundere civilă a vehiculelor pe teritoriul altor state membre ale Uniunii Europene, potrivit prevederilor Legii nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, au obligația de a-și desfășura activitatea cu respectarea prevederilor legale naționale ale țărilor respective.

(4) Asigurătorii care au dreptul de a practica asigurarea obligatorie RCA pe teritoriul României, în baza dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii, își desfășoară activitatea cu respectarea prevederilor prezentelor norme.

Art. 7. - (1) În aplicarea prevederilor art. 53 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 5 lit. c) din Legea nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere elaborarea și publicarea prezentelor norme, gestionarea programului de monitorizare a activității asigurătorilor care practică această asigurare, dezvoltarea și întreținerea bazei de date CEDAM, precum și pentru protejarea corespunzătoare a intereselor asiguraților, se prelevă o cotă procentuală de 1,00% din volumul primelor de asigurare brute încasate lunar pentru asigurarea obligatorie RCA.

(2) Sumele determinate prin aplicarea cotei procentuale de 1,00% asupra volumului lunar al primelor de asigurare brute încasate se virează în fiecare lună, până în ultima zi lucrătoare a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, în contul

Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor. Taxele datorate se stabilesc la nivelul leului, fără subdiviziuni, prin rotunjire la un leu pentru fracțiunile de peste 50 de bani inclusiv și prin neglijarea fracțiunilor de până la 49 de bani inclusiv.

(3) Cota procentuală menționată la alin. (1) și (2) poate fi modificată în funcție de realizarea obiectivelor prevăzute mai sus.

Art. 8. - (1) Asigurătorii RCA au obligația de a întocmi evidențe lunare privind asigurarea obligatorie RCA, potrivit structurii tarifelor de prime prezentate Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor.

(2) Concomitent cu virarea sumelor datorate, asigurătorii RCA vor transmite Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, până în ultima zi lucrătoare a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, atât în scris, cât și în format electronic, raportările elaborate în baza evidențelor menționate la alin. (1), potrivit modelelor prezentate în anexele nr. 5, 6, 7 și 8.

(3) În cazul transmiterii unor situații rectificative pentru anexa nr. 7, acestea se vor face în forma prevăzută în anexa nr. 7a).

Art. 9. - (1) Pentru activitatea de constatare și lichidare a daunelor auto, asigurătorii RCA au obligația de a dispune de personal specializat, împuternicit pentru a acționa în numele asiguratului cu care are încheiat contractul de muncă.

(2) Asigurătorii RCA au obligația de a publica pe site și de a actualiza periodic toate datele necesare, care să le permită persoanelor prejudiciate accesul direct la informațiile privind procedura de avizare și constatare a daunelor, precum și informații privind personalul cu atribuții în constatarea și lichidarea daunelor.

Art. 10. - (1) Asigurătorii emitenți de polițe de asigurare RCA pentru vehiculele înmatriculate sau înregistrate în România au obligația de a transmite către baza de date CEDAM informații complete privind polițele de asigurare RCA încheiate direct sau prin intermediari.

(2) Asigurătorii RCA sunt obligați să transmită către baza de date CEDAM prin sistem informatic, utilizând un mediu de comunicare electronică, toate informațiile privind încheierea asigurării obligatorii RCA și data de încetare a valabilității sau de reziliere a documentelor de asigurare, precum și informații cu privire la daunele

înregistrate în baza polițelor de asigurare RCA ca urmare a unor evenimente produse pe parcursul derulării contractului de asigurare.

Art. 11. - (1) Asigurătorul RCA este obligat să numească reprezentanți de despăgubiri în fiecare stat membru, cu excepția statului membru în care a obținut autorizația pentru practicarea asigurării de răspundere civilă a vehiculelor. Reprezentantul de despăgubiri are sediul în statul unde a fost numit, în cazul în care este persoană juridică, sau este rezident ori se stabilește în statul membru în care este numit, în cazul în care este persoană fizică.

(2) Numirea unui reprezentant de despăgubiri nu reprezintă înființarea unei filiale a asigurătorului RCA.

Art. 12. - (1) Reprezentantul de despăgubiri este împuternicit să instrumenteze daunele în numele și în contul asigurătorului RCA și să reprezinte asigurătorul RCA. În acest scop, reprezentantul de despăgubiri întocmește dosarul de daună și ia toate măsurile necesare pentru soluționarea cererilor de despăgubire pretinse de partea prejudiciată, pentru prejudiciile cauzate în urma unui accident, drept consecință a utilizării vehiculului:

a) pentru care asigurarea de răspundere civilă a fost emisă de către un asigurător ori de filiala acestuia în alt stat membru decât statul în care partea prejudiciată este rezidentă sau își are sediul;

b) care provine din alt stat membru decât statul în care partea prejudiciată este rezidentă sau își are sediul; și

c) pentru prejudiciul produs în alt stat membru decât cel în care partea prejudiciată este rezidentă sau își are sediul.

(2) Reprezentantul de despăgubiri poate acționa pentru mai mulți asigurători RCA.

Art. 13. - (1) Reprezentantul de despăgubiri trebuie să fie autorizat să reprezinte asigurătorul RCA cu puteri depline, inclusiv cu drept de dispoziție în fața părții prejudiciate, să i se atribuie competența necesară pentru a răspunde pretențiilor de despăgubire justificate ale părții prejudiciate și să fie apt să examineze cazul în limba oficială a statului membru în care partea prejudiciată este rezidentă sau își are sediul.

(2) Numirea unui reprezentant de despăgubiri nu exclude dreptul părții prejudiciate de a institui proceduri directe împotriva persoanei care a cauzat prejudiciul sau a asiguratorului acesteia, după caz.

Art. 14. - (1) Asiguratorul RCA este obligat să informeze Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii" cu privire la numele și prenumele, data nașterii și adresa ori punctul de lucru ale reprezentantului de despăgubiri, în cazul în care acesta este reprezentat de o persoană fizică, sau cu privire la denumire și sediu, în cazul în care este reprezentat de o persoană juridică, precum și cu privire la toate modificările în privința reprezentantului, în termen de 7 zile de la numire ori de la producerea modificărilor respective.

(2) Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii" va înainta imediat aceste informații centrelor de informare naționale din statele membre.

TITLUL III

Contractul de asigurare

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 15. - (1) Se consideră că un vehicul este asigurat dacă proprietarul sau utilizatorul acestuia are încheiat un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu valabilitate în limitele teritoriale prevăzute la art. 1¹ pct. 7 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale celorlalte state semnatare ale Acordului multilateral, denumit în continuare asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto sau asigurarea obligatorie RCA.

(2) Contractul de asigurare RCA se încheie cu un asigurator care are dreptul de a practica pe teritoriul României asigurarea obligatorie RCA.

Art. 16. - (1) La încheierea asigurării obligatorii RCA pentru un vehicul aflat în evidența autorității de înmatriculare sau, după caz, de înregistrare din România, asigurătorul este obligat să emită asiguratului polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă a vehiculelor, denumită în continuare polița de asigurare RCA, împreună cu vigneta și documentul internațional de asigurare.

(2) În baza unui act adițional, contractul de asigurare RCA poate cuprinde clauze suplimentare, în condițiile în care acestea nu reduc sau nu restricționează drepturile unei părți prejudiciate ce decurg din asigurarea obligatorie RCA sau nu contravin prevederilor legale.

Art. 17. - (1) Dovada existenței asigurării obligatorii RCA, în cazul controalelor efectuate de autoritățile abilitate, în conformitate cu prevederile art. 64 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, o constituie:

- polița de asigurare RCA emisă de asigurătorul RCA, pentru perioada de valabilitate înscrisă, precum și vigneta aplicată pe parbrizul vehiculului în loc vizibil din exterior pentru vehiculele înmatriculate sau înregistrate în România;

- documentul internațional de asigurare;

- documentele internaționale de asigurare de răspundere civilă a vehiculelor, eliberate de asigurători RCA din străinătate, cu valabilitate pe teritoriul României și numai pentru perioada menționată în acestea, sau polița de asigurare de frontieră pentru vehiculele înmatriculate/înregistrate în afara Spațiului Economic European și a Confederației Elvețiene.

(2) Pentru vehiculele care staționează în mod obișnuit într-un stat membru, plăcuțele de înmatriculare atestă că biroul național din statul membru este garant al plății despăgubirii către persoana prejudiciată într-un accident de vehicul.

(3) În cazul controalelor efectuate de autoritățile abilitate, proprietarii sau utilizatorii vehiculelor înmatriculate ori înregistrate, care staționează în mod obișnuit pe teritoriul României, au obligația să prezinte polița de asigurare RCA valabilă sau, în afara teritoriului României, documentul internațional de asigurare.

(4) Asigurătorii RCA sunt obligați să confirme valabilitatea polițelor RCA și să comunice copii ale acestor polițe la solicitarea instanțelor de judecată și a altor autorități

publice, a regiilor autonome, la solicitarea asigurătorilor care s-au subrogat în drepturile persoanei păgubite, precum și la solicitarea altor persoane fizice și juridice.

Art. 18. - (1) Documentul de asigurare obligatorie RCA eliberat de un asigurător RCA în schimbul unei prime plătite de proprietarul sau utilizatorul unui vehicul garantează, pentru perioada de valabilitate înscrisă, despăgubirea prejudiciilor provocate prin accidente de vehicule produse în limitele teritoriale de acoperire, în conformitate cu prevederile prezentelor norme sau cu dispozițiile legislației privind asigurarea obligatorie RCA, în vigoare la data accidentului, ale statului în care acesta s-a produs.

(2) În limitele teritoriale de acoperire a asigurării obligatorii RCA se garantează, pe baza aceleiași prime, acoperirea prejudiciilor în conformitate cu legislația în vigoare din statul pe teritoriul căruia s-a produs accidentul de vehicul și cu cel mai mare nivel de despăgubire dintre cel prevăzut în legislația respectivă și cel prevăzut în contractul de asigurare.

(3) În cazul prejudiciului produs unui cetățean al unui stat membru prin utilizarea unui vehicul staționat în mod obișnuit pe teritoriul României, în timpul deplasării sale între două state membre în care este valabil Tratatul privind instituirea Comunității Economice Europene, dacă nu există birou național responsabil pentru teritoriul traversat și pe care s-a produs prejudiciul, se vor aplica prevederile prezentelor norme sau ale legislației statului în care își are sediul asigurătorul emitent al poliței de asigurare RCA.

Art. 19. - Asigurarea obligatorie RCA se încheie pe perioadă determinată:

a) anual ori semestrial, pentru vehiculele înmatriculate ori înregistrate în România, după caz;

b) pe perioada de valabilitate a autorizației provizorii de circulație, pentru vehiculele care se înmatriculează sau se înregistrează provizoriu;

c) pe perioada înmatriculării/înregistrării temporare, dar nu mai mult de 15 luni;

d) pe o perioadă de maximum 30 de zile de la data dobândirii proprietății, dovedită cu documente justificative, pentru vehicule înmatriculate/înregistrate în alte state membre, pentru care se solicită asigurarea în vederea înmatriculării/înregistrării în România;

e) pe perioade de câte o lună, dar nu mai mult de 3 luni, pentru vehicule înmatriculate/înregistrate în state terțe, pentru care se solicită asigurarea în vederea înmatriculării/înregistrării în România.

Art. 20. - (1) Polița de asigurare RCA conține în mod obligatoriu informații despre: părțile implicate în contract, perioada de valabilitate a asigurării, limitele maxime de despăgubire stabilite de asigurător, prima de asigurare, clasa bonus-malus și numărul de înmatriculare/înregistrare ori numărul de identificare al vehiculului, precum și statele în care acest document are valabilitate.

(2) Forma și conținutul poliței de asigurare RCA, precum și documentul internațional de asigurare sunt prevăzute în anexele nr. 1 a) și 1 b).

(3) Vignetele vor fi executate prin Compania Națională "Imprimeria Națională" - S.A. și vor avea forma și conținutul prevăzute în anexa nr. 2.

(4) Comisia de Supraveghere a Asigurărilor va aloca fiecărui asigurător nou-autorizat o serie unică, prin tragere la sorți, la sediul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, care va fi menționată pe polițele de asigurare RCA și pe vigneta, cu respectarea întocmai a prevederilor alin. (1).

(5) Polițele de asigurare RCA se emit în sistem electronic.

Art. 21. - (1) Asigurătorii RCA au obligația de a stabili tarifele de primă pentru fiecare categorie de vehicule, pe perioade de un an, calculate pe baze actuariale pentru limitele de despăgubire stabilite în baza prevederilor art. 24, astfel încât să garanteze permanent îndeplinirea obligațiilor ce decurg din încheierea contractelor de asigurare RCA, constituirea rezervelor tehnice prevăzute în legislația în vigoare și plata contribuțiilor către fondurile stabilite în conformitate cu legislația în vigoare, precum și acoperirea cheltuielilor de achiziție și de administrare.

(2) Sistemul de corectare a primei de asigurare de bază va permite acordarea unor reduceri cumulate/sucesive până la un nivel de maximum 25%, cu excepția reducerilor acordate pensionarilor și persoanelor cu deficiențe locomotorii, precum și a celor stabilite prin sistemul bonus-malus, descris în prezentele norme.

(3) Limitele de despăgubire stabilite de către fiecare asigurător RCA, precum și tarifele de primă stabilite conform alin. (1) și (2) se notifică Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor cel târziu cu 30 de zile înainte de începerea perioadei în care acestea pot fi

practicate, împreună cu întregul calcul actuarial ce a stat la baza stabilirii tarifelor primelor de asigurare, inclusiv datele statistice pe care s-a bazat acest calcul, precum și o declarație a actuarului responsabil pentru calculul primei de asigurare cu privire la corectitudinea acestuia, însușită și semnată de conducătorul societății. Calculul actuarial trebuie să conțină prima de risc, incluzând estimarea frecvenței daunei și a daunei medii, pentru fiecare categorie de risc pentru care este calculat tariful de primă.

(4) Tarifele notificate Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor trebuie să conțină primele de asigurare de bază, stabilite de către asigurător, pe categorii de vehicule, precum și întregul sistem de corectare a primei de asigurare de bază în funcție de propriile criterii stabilite pentru creșterea/descreșterea primelor de asigurare.

(5) Nerespectarea de către asigurătorii RCA și de către intermediarii în asigurări a prevederilor prezentului articol se va sancționa cu retragerea autorizației de a practica asigurarea obligatorie RCA pentru asigurători și retragerea autorizației de funcționare a intermediarilor, conform art. 39 din Legea nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, și normelor emise în aplicarea acestei legi.

(6) Tarifarea asigurărilor RCA trebuie să conțină sistemul bonus-malus. Criteriile de aplicare pentru sistemul bonus-malus sunt cele menționate în titlul IV.

Art. 22. - (1) Asigurătorii RCA au obligația de a asigura accesul potențialilor clienți la tarifele de primă practicate pe site-ul fiecărui asigurător RCA, la sediul social al acestuia, precum și la unitățile teritoriale.

(2) Asigurătorii RCA nu pot practica tarife de primă diferite de cele notificate Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor.

Art. 23. - (1) Prima de asigurare se calculează pentru un întreg an de subscriere, potrivit tarifelor de primă anuale practicate de asigurător, aferente perioadei de valabilitate a poliței de asigurare RCA.

(2) Prima anuală de asigurare se calculează prin însumarea primelor lunare aferente fiecărei luni de valabilitate a poliței de asigurare RCA, prima lunară fiind calculată ca raport de 1/12 din tariful anual de primă practicat. Perioada mai mare sau egală cu 15 zile calendaristice se consideră lună întreagă.

Art. 24. - (1) Asigurătorii RCA au obligația de a stabili limite de despăgubire, care nu pot fi mai mici decât limitele de despăgubire stabilite de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor.

(2) Limitele de despăgubire stabilite de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor sunt:

a) pentru pagubele materiale produse în unul și același accident, indiferent de numărul persoanelor prejudiciate, limita de despăgubire se stabilește, pentru accidente produse în anul 2011, la un nivel de 750.000 euro, echivalent în lei la cursul de schimb al pieței valutare la data producerii accidentului, comunicat de Banca Națională a României. Pentru accidente produse începând cu anul 2012, limita de despăgubire pentru aceste riscuri se stabilește la un nivel de 1.000.000 euro, echivalent în lei la cursul de schimb al pieței valutare la data producerii accidentului, comunicat de Banca Națională a României;

b) pentru vătămări corporale și decese, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial produse în unul și același accident, indiferent de numărul persoanelor prejudiciate, limita de despăgubire se stabilește, pentru accidente produse în anul 2011, la un nivel de 3.500.000 euro, echivalent în lei la cursul de schimb al pieței valutare la data producerii accidentului, comunicat de Banca Națională a României. Pentru accidente produse începând cu anul 2012, limita de despăgubire pentru aceste riscuri se stabilește la un nivel de 5.000.000 euro, echivalent în lei la cursul de schimb al pieței valutare la data producerii accidentului, comunicat de Banca Națională a României.

Art. 25. - În cazul în care în unul și același eveniment au fost prejudiciate mai multe persoane și valoarea totală a prejudiciilor depășește limitele de despăgubire specificate în polița RCA, despăgubirea va fi stabilită în funcție de cota-parte din valoarea prejudiciului ce revine fiecărei persoane îndreptățite la despăgubire pentru prejudiciile suferite în același accident.

CAPITOLUL II

Riscurile acoperite și excluderile

Art. 26. - (1) Asigurătorul RCA are obligația de a despăgubi partea prejudiciată pentru prejudiciile suferite în urma accidentului produs prin intermediul vehiculului asigurat, potrivit pretențiilor formulate în cererea de despăgubire, dovedite prin orice mijloc de probă. Fără a se depăși limitele de despăgubire prevăzute în contractul de asigurare RCA, în condițiile în care evenimentul asigurat s-a produs în perioada de valabilitate a poliței de asigurare RCA, se acordă despăgubiri în formă bănească pentru:

- a) vătămări corporale sau deces, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial;
- b) pagube materiale;
- c) pagube reprezentând consecința lipsei de folosință a vehiculului avariata;
- d) cheltuieli de judecată efectuate de către persoana prejudiciată.

(2) Indiferent de locul în care s-a produs accidentul de vehicul - pe drumuri publice, pe drumuri care nu sunt deschise circulației publice, în incinte și în orice alte locuri, atât în timpul deplasării, cât și în timpul staționării vehiculului asigurat, asigurătorul RCA acordă despăgubiri până la limita de despăgubire prevăzută în polița de asigurare RCA pentru:

1. prejudiciul produs de dispozitivele sau instalațiile cu care a fost echipat vehiculul, inclusiv pentru prejudiciul produs din cauza desprinderii accidentale a remorcii, semiremorcii ori a atașului tractat de vehicul;

2. prejudiciul produs din culpa conducătorului vehiculului asigurat, inclusiv în cazurile în care la data accidentului conducătorul vehiculului:

- a condus vehiculul fără consimțământul explicit sau implicit al asiguratului;
- nu este titularul unui permis care să îi dea dreptul să conducă vehiculul respectiv;
- nu a respectat obligațiile legale de ordin tehnic cu privire la starea și siguranța vehiculului respectiv;

3. prejudiciul produs prin fapta lucrului, când prejudiciul își are cauza în însușirile, acțiunea sau inacțiunea vehiculului, prin intermediul altui lucru antrenat de deplasarea vehiculului, prin scurgerea, risipirea ori căderea accidentală a substanțelor, materialelor sau a obiectelor transportate;

4. cazul în care persoanele care solicită despăgubiri pentru vătămări corporale sunt membri ai familiei asiguratului, conducătorului auto sau ai oricărei altei persoane a cărei răspundere civilă este angajată într-un accident de vehicul;

5. prejudiciile provocate terților, drept consecință a deschiderii ușilor vehiculului, în timpul mersului sau atunci când vehiculul este oprit ori staționează, de către pasagerii acestuia, fără asigurarea că nu se pune în pericol siguranța deplasării celorlalți participanți la trafic.

Art. 27. - Asigurătorul nu acordă despăgubiri pentru:

1. cazurile în care proprietarul, utilizatorul sau conducătorul vehiculului vinovat nu are răspundere civilă, dacă accidentul a fost produs:

a) într-un caz de forță majoră;

b) din culpa exclusivă a persoanei prejudiciate;

c) din culpa exclusivă a unei terțe persoane, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 26 alin. (2) pct. 5;

2. prejudiciile suferite de conducătorul vehiculului răspunzător de producerea accidentului;

3. următoarele situații:

a) prejudiciile au fost produse bunurilor aparținând persoanelor fizice sau persoanelor juridice, dacă au fost provocate de un vehicul asigurat RCA, aflat în proprietatea sau utilizat de aceeași persoană fizică sau juridică și care este condus de un prepus al aceleiași persoane juridice ori de o altă persoană pentru care răspunde persoana fizică sau persoana juridică;

b) bunul avariat și vehiculul asigurat fac parte din patrimoniul comun al soților;

c) bunul avariat este utilizat de proprietarul vehiculului asigurat, care a produs dauna;

4. prejudiciile cauzate în situațiile în care nu se face dovada valabilității la data accidentului a asigurării obligatorii RCA sau asigurătorul RCA nu are răspundere;

5. partea din prejudiciu care depășește limitele de despăgubire stabilite prin polița de asigurare RCA, produs în unul și același accident, indiferent de numărul persoanelor prejudiciate și de numărul persoanelor răspunzătoare de producerea prejudiciului;

6. amenzile de orice fel și cheltuielile penale la care ar fi obligat proprietarul, utilizatorul sau conducătorul vehiculului asigurat, răspunzător de producerea prejudiciului;

7. cheltuielile făcute în procesul penal de proprietarul, utilizatorul sau conducătorul vehiculului asigurat, răspunzător de producerea prejudiciului, chiar dacă în cadrul procesului penal s-a soluționat și latura civilă;

8. sumele pe care conducătorul vehiculului răspunzător de producerea prejudiciului este obligat să le plătească proprietarului sau utilizatorului care i-a încredințat vehiculul asigurat, pentru avarierea ori distrugerea acestui vehicul;

9. prejudiciile produse bunurilor transportate, dacă între proprietarul sau utilizatorul vehiculului care a produs accidentul ori conducătorul auto răspunzător și persoanele prejudiciate a existat un raport contractual la data producerii accidentului;

10. prejudiciile produse persoanelor sau bunurilor aflate în vehiculul cu care s-a produs accidentul, dacă asiguratorul poate dovedi că persoanele prejudiciate știau că vehiculul respectiv era furat;

11. prejudiciile produse de dispozitivele sau de instalațiile montate pe vehicule, atunci când acestea sunt utilizate ca utilaje ori instalații de lucru;

12. prejudiciile produse prin accidente survenite în timpul operațiunilor de încărcare și de descărcare, acestea constituind riscuri ale activității profesionale;

13. prejudiciile produse ca urmare a transportului de produse periculoase: radioactive, ionizante, inflamabile, explozive, corozive, combustibile, care au determinat sau au agravat producerea prejudiciului;

14. prejudiciile cauzate prin utilizarea unui vehicul în timpul unui atac terorist sau război, dacă evenimentul are directă legătură cu respectivul atac sau război;

15. pretențiile ca urmare a diminuării valorii bunurilor după reparație.

Art. 28. - (1) În situația în care persoana prejudiciată a contribuit din culpă la producerea accidentului sau la mărirea prejudiciului, cel chemat să răspundă va fi ținut

răspunzător numai pentru partea din prejudiciu care îi este imputabilă - culpa comună. În astfel de situații întinderea răspunderii fiecărei persoane va fi cea constatată prin orice mijloc de probă.

(2) În situația în care nu se poate stabili întinderea răspunderii fiecărei persoane, aceasta se va stabili în cote egale, în raport cu numărul părților implicate în accident, fiecare parte având dreptul la despăgubire în proporția în care nu s-a făcut răspunzătoare de producerea accidentului.

CAPITOLUL III

Perioada de valabilitate a asigurării de răspundere civilă a vehiculelor

Art. 29. - (1) Răspunderea asigurătorului RCA începe:

a) din ziua următoare celei în care expiră valabilitatea poliței de asigurare anterioare, pentru asiguratul care își îndeplinește obligația încheierii asigurării cel mai târziu în ultima zi de valabilitate a acesteia;

b) din ziua următoare celei în care s-a încheiat documentul de asigurare, pentru persoanele care nu aveau o asigurare obligatorie RCA valabilă la momentul încheierii asigurării;

c) din momentul eliberării documentului de asigurare, dar nu mai devreme de data intrării în vigoare a autorizației provizorii de circulație sau a înmatriculării/înregistrării vehiculului, pentru vehiculele comercializate care urmează să fie înmatriculate/înregistrate.

(2) În cazul înstrăinării unui vehicul în baza unor acte civile sub semnătură privată, pentru care există o asigurare obligatorie RCA valabilă, această asigurare rămâne în vigoare până la data dobândirii calității de titular al înmatriculării/înregistrării vehiculului de către noul proprietar. În cazul în care noul proprietar deține o asigurare obligatorie RCA pe numele său, aceasta va fi considerată valabilă chiar dacă nu s-a efectuat procedura de înmatriculare/înregistrare pe numele său.

Art. 30. - (1) Răspunderea asigurătorului RCA încetează la ora 24,00 a ultimei zile de valabilitate înscrise în polița de asigurare RCA sau anterior acestei date în momentul radierii din evidența circulației.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), pentru vehiculele pentru care se transmite dreptul de proprietate noului proprietar în perioada de asigurare ca urmare a încetării contractelor de leasing, asigurările obligatorii RCA rămân în vigoare până la expirarea perioadei de valabilitate înscrise în documentele de asigurare, fără modificarea primei de asigurare, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- noii proprietari sunt utilizatorii prevăzuți în documentele de asigurare; și
- asigurătorul a încasat integral prima de asigurare aferentă perioadei de valabilitate.

Art. 31. - (1) Pentru vehiculele care se radiază din circulație sau pentru care asiguratul transmite dreptul de proprietate în perioada de asigurare, prima de asigurare aferentă perioadei cuprinse între data începerii și data încetării răspunderii asigurătorului RCA se calculează prin însumarea primelor lunare stabilite în tariful de prime al asigurătorului RCA, corespunzător numărului de luni întregi de asigurare cuprinse în perioada de valabilitate a asigurării. Perioada mai mare sau egală cu 15 zile calendaristice se consideră lună întreagă.

(2) În situațiile menționate la alin. (1), asigurătorul este obligat să restituie asiguratului, la cererea scrisă a acestuia, însoțită de documentele doveditoare, diferența dintre prima de asigurare plătită și cea calculată conform alin. (1), numai în cazurile în care nu s-au plătit sau nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării. În cazul în care asigurătorul RCA este obligat la plata unor despăgubiri pentru evenimente acoperite prin polița de asigurare, asigurătorul este îndreptățit să recupereze de la asigurat prima de asigurare restituită acestuia la cerere.

Art. 32. - În cazul în care asiguratul nu respectă obligația de a înștiința asigurătorul RCA cu privire la modificarea informațiilor cuprinse în polița de asigurare, referitoare la vehicul și la proprietarul sau utilizatorul acestuia, asigurătorul RCA nu va fi obligat să returneze diferența de primă plătită.

CAPITOLUL IV

Obligațiile asiguratului

Art. 33. - (1) Asiguratul este obligat să înștiințeze, în cel mai scurt timp, asiguratorul RCA cu privire la producerea evenimentului și să precizeze împrejurările cu privire la acest eveniment, iar pe parcursul investigațiilor referitoare la acest eveniment să procedeze în conformitate cu instrucțiunile primite de la asigurator.

(2) Asiguratul este obligat să înștiințeze, în cel mai scurt timp, asiguratorul RCA, în scris, cu privire la faptul că:

- a) partea prejudiciată a solicitat despăgubirea de la acesta;
- b) procedurile penale sau administrative au fost îndreptate împotriva lui în legătură cu evenimentul produs și să informeze asiguratorul RCA imediat cu privire la demersul acestor proceduri, precum și la rezultatul acestora;
- c) partea prejudiciată și-a exercitat dreptul de a fi despăgubită prin înaintarea unei cereri către o instanță judecătorească sau către o altă autoritate, în situația în care asiguratul află despre acest lucru;
- d) informațiile înscrise în polița de asigurare RCA au suferit modificări intervenite în timpul valabilității asigurării.

Art. 34. - Asiguratul este obligat, în cel mai scurt timp, să ofere părții prejudiciate, la cererea acesteia, informațiile necesare pentru formularea cererii de despăgubire, în special numele și prenumele și locul de rezidență ale persoanei care a condus vehiculul asigurat în momentul producerii daunei; numele, prenumele și locul de rezidență sau denumirea, sediul proprietarului ori utilizatorului vehiculului; denumirea, sediul asiguratorului care a emis polița de asigurare RCA, seria și numărul poliței de asigurare RCA, precum și numărul de înmatriculare/înregistrare al vehiculului asigurat ori numărul de identificare al acestuia.

CAPITOLUL V

Despăgubirea

Art. 35. - Persoana prejudiciată are dreptul să înainteze cererea de despăgubire către asiguratorul RCA, în cazul producerii unui risc acoperit prin asigurarea obligatorie RCA, potrivit prezentelor norme, sau către Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii", în cazul producerii unui risc acoperit din acest fond, potrivit art. 25¹ din Legea nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, ori către BAAR, în calitate sa de birou gestionar.

Art. 36. - (1) În termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asiguratorul RCA este obligat:

a) fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând o ofertă de despăgubire justificată, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea obligatorie RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;

b) fie să notifice părții prejudiciate motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

(2) Dacă în termen de cel mult 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asiguratorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asiguratorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

(3) Asiguratorul RCA poate desfășura investigații privind producerea accidentului, în condițiile în care respectivul accident nu face obiectul unor cercetări efectuate de autoritățile publice.

(4) Asiguratorul RCA are obligația să comunice în scris asiguratului și păgubitului intenția de a desfășura investigații privind producerea accidentului, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data avizării daunei.

(5) Despăgubirea se plătește de către asiguratorul RCA în maximum 10 zile de la data depunerii ultimului document necesar stabilirii răspunderii și cuantificării daunei, solicitat în scris de către asigurator, sau de la data la care asiguratorul a primit o

hotărâre judecătorească definitivă cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească.

(6) În situația în care dosarul de daună conține toate elementele necesare stabilirii dreptului la despăgubire și cuantificării daunei, despăgubirea se plătește de către asiguratorul RCA în maximum 10 zile de la completarea dosarului, dar nu mai târziu de 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat.

(7) Asiguratorul RCA este obligat să elibereze asiguratului/utilizatorului, în termen de 15 zile de la înregistrarea solicitării acestuia, un certificat privind daunele înregistrate, pe parcursul ultimilor 5 ani de relații contractuale, sau absența acestor daune.

(8) Certificatul privind daunele înregistrate trebuie să conțină în mod obligatoriu următoarele informații: nume/denumire asigurat, CNP/CUI, datele vehiculului, numărul poliței de asigurare, perioada de valabilitate, clasa bonus-malus aferentă, data producerii evenimentului înregistrat, data plății despăgubirii.

Art. 37. - Dacă asiguratorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenele prevăzute la art. 36 sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea, la suma de despăgubire convenită, care se plătește de asigurator, se aplică o penalizare de 0,2%, calculată pentru fiecare zi de întârziere.

PARTEA a II-a

Norme tehnice privind avizarea, constatarea prejudiciilor și plata despăgubirilor

TITLUL I

Avizarea și constatarea prejudiciilor

Art. 38. - (1) Pentru acoperirea prejudiciilor suferite în urma producerii unor accidente de vehicule, persoanele prejudiciate depun o cerere de despăgubire la asiguratorul RCA cu care proprietarul sau utilizatorul vehiculului, răspunzător de producerea accidentului, a încheiat asigurarea obligatorie RCA, la reprezentanța de

despăgubiri, la Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii" ori către BAAR, în calitate sa de birou gestionar.

(2) Depunerea cererii de despăgubire cu privire la producerea evenimentului asigurat prin polița de asigurare RCA reprezintă avizare de daună și obligă asiguratorul RCA răspunzător să deschidă dosarul de daună, să efectueze constatarea pagubelor, să comunice în scris părții prejudiciate cu privire la documentele ce trebuie depuse pentru soluționarea cererii de despăgubire și să soluționeze cererea de despăgubire în termenul legal.

(3) Asiguratorul are obligația înregistrării tuturor documentelor depuse la dosarul de daună.

Art. 39. - (1) În cazul în care, pentru recuperarea pagubei materiale, persoana păgubită se adresează asiguratorului său de bunuri, constatarea avariilor, soluțiile tehnologice adoptate, precum și modul de stabilire a cuantumului despăgubirilor, respectiv costul reparațiilor părților componente sau ale pieselor avariate ori costul de înlocuire a acestora, inclusiv cheltuielile pentru materiale, precum și cele de demontare și montare aferente reparațiilor și înlocuirilor necesare ca urmare a pagubelor produse prin respectivul accident de vehicul sunt opozabile asiguratorului RCA al persoanei vinovate.

(2) În situația respectării prevederilor alin. (1), asiguratorul de bunuri al persoanei păgubite recuperează despăgubirea plătită de la asiguratorul RCA al persoanei vinovate, fără ca asiguratorul RCA să fie îndreptățit să respingă o astfel de cerere.

(3) Eventuala diferență de despăgubire, rezultată din modul de calcul al valorii maxime a despăgubirii, dacă este justificată, rămâne pe contul asigurării facultative, neputând fi recuperată de la asiguratul persoană vinovată, dacă despăgubirea plătită din asigurarea facultativă nu depășește limita de despăgubire ce poate fi acordată de asiguratorul RCA pentru prejudiciile cauzate în unul și același accident de vehicul, prevăzută în polița de asigurare.

Art. 40. - (1) Procesul-verbal de constatare a pagubelor se semnează de toate persoanele care iau parte la întocmirea acestuia.

(2) Eventualele obiecții ale părților cu privire la prejudiciile constatate vor fi menționate în procesul-verbal sau într-o anexă la acesta.

(3) Eventualele modificări în cuprinsul procesului-verbal trebuie certificate sub semnătura persoanelor precizate la alin. (1).

(4) Dacă prin demontarea sau reparația bunului avariat au rezultat și alte pagube produse ca urmare a accidentului, ce nu au putut fi constatate inițial, se va întocmi un proces-verbal suplimentar de constatare a pagubelor.

Art. 41. - La momentul efectuării constatării, asigurătorul RCA este obligat să elibereze persoanei prejudiciate o copie a procesului-verbal de constatare a pagubelor sau o notă de constatare, în care să se indice și numărul dosarului deschis, piesele constatate ca avariate în unul și același accident și soluțiile tehnice adoptate: înlocuire sau reparație, precum și lista documentelor necesare a fi depuse de către păgubit pentru finalizarea dosarului de daună și efectuarea plății.

Art. 42. - Asigurătorii RCA pot acorda despăgubiri și în cazul în care persoana păgubită a procedat la repararea vehiculului avariat, înainte ca asigurătorii să efectueze constatarea prejudiciului, dacă împrejurările și cauzele producerii evenimentului asigurat, precum și cuantumul pagubei rezultă din actele aflate la dosar. În asemenea situații stabilirea mărimii cuantumului pagubelor se face în baza datelor consemnate în constatarea amiabilă, în actele încheiate de organele de poliție, de unitățile de pompieri sau de celelalte autorități publice competente, a documentațiilor privind costul efectiv al reparațiilor efectuate, coroborate cu prețurile practicate de unitățile de specialitate, a declarațiilor scrise ale părților implicate în accident și ale martorilor cu privire la accidentul produs, precum și a altor dovezi prezentate, coroborate cu propriile constatări ale asigurătorului, rezultate în urma examinării reparațiilor executate la vehicul și, după caz, a înlocuirii eventualelor părți componente sau piese avariate, precum și cu investigațiile în legătură cu dinamica accidentului, localizarea acestuia etc. și în aceste cazuri datele constatate vor fi consemnate în procesul-verbal de constatare a pagubelor la vehicule, care va fi semnat de toate persoanele care iau parte la întocmirea acestuia.

TITLUL II

Stabilirea despăgubirilor

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 43. - Despăgubirile se stabilesc în conformitate cu art. 54 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, în baza poliței RCA, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, pe baza elementelor cuprinse în formularul "Constatare amiabilă de accident" ori pe baza actelor eliberate de persoanele care au competențe să constate accidentele de vehicule, pe baza înștiințării sau a procesului-verbal de constatare a pagubelor întocmit de asigurător, precum și a oricăror mijloace de probă, ori prin hotărâre judecătorească.

Art. 44. - Stabilirea despăgubirilor se poate face în cazurile în care, din documentele existente în dosarul de daună - constatare amiabilă de accident, acte eliberate de persoanele care au competențe să constate accidentele de vehicule, înștiințare, procesul-verbal de constatare a pagubelor întocmit de asigurător sau alte mijloace de probă - rezultă răspunderea civilă a proprietarului sau a conducătorului vehiculului asigurat în producerea pagubei, iar persoana păgubită face dovada prejudiciului suferit.

Art. 45. - Despăgubirile se stabilesc prin hotărâre judecătorească, în cazul în care:

1. se formulează pretenții de despăgubiri pentru lipsa de folosință a bunului avariat ori distrus, pentru partea respectivă de despăgubire, cu excepția lipsei de folosință a mijloacelor de transport cu care persoana prejudiciată își realizează obiectul de activitate și pentru care deține licență și autorizare în acest sens, dar numai pentru timpul normat necesar efectuării reparației pagubelor produse la mijloacele de transport. Partea de despăgubire aferentă lipsei de folosință se determină luându-se în calcul tarifele pentru transporturi de mărfuri sau de persoane, practicate de păgubit la data

producerii pagubei. Sarcina probei aparține păgubitului și se face cu înscrisuri doveditoare;

2. se formulează pretenții de despăgubiri pentru: hârtii de valoare, acte, manuscrise, bijuterii, pietre prețioase, obiecte de artă, obiecte din platină, aur sau argint, mărci poștale, timbre, precum și pentru dispariția sau distrugerea banilor;

3. nu se pot trage concluzii cu privire la persoana răspunzătoare de producerea prejudiciului, la cauzele și împrejurările producerii accidentului, precum și la cuantumul prejudiciilor produse.

Art. 46. - În cazul în care accidentul de vehicul face obiectul unui proces penal, despăgubirile se stabilesc pe cale amiabilă, dacă:

1. potrivit legii, acțiunea penală a fost stinsă sau poate fi stinsă prin împăcarea părților;

2. deși hotărârea instanței penale a rămas definitivă și irevocabilă, stabilirea despăgubirilor civile ar urma să se facă ulterior;

3. deși acțiunea penală nu poate fi stinsă prin împăcarea părților:

a) s-a dat rechizitoriu de trimitere în judecată și persoana prejudiciată își ia un angajament scris prin care se obligă să restituie de îndată, parțial sau total, despăgubirea primită, în funcție de hotărârea instanței penale în ceea ce privește fapta, făptuitorul și vinovăția;

b) sau, din actele încheiate de autoritățile publice, rezultă atât răspunderea civilă a acestora, prejudiciile cauzate, cât și vinovăția penală a conducătorului auto care urmează să fie trimis în judecată după finalizarea cercetărilor aflate în curs și persoana prejudiciată își ia un angajament scris prin care se obligă să restituie de îndată, parțial sau total, despăgubirea primită, în funcție de hotărârea instanței penale în ceea ce privește fapta, făptuitorul și vinovăția.

Art. 47. - La stabilirea despăgubirii, în cazul avarierii sau al distrugerii bunurilor, se iau ca bază de calcul pretențiile formulate de persoanele păgubite, ținându-se cont de prevederile legale privind acoperirea cuantumului pagubelor aduse bunurilor, fără a se depăși valoarea acestora din momentul producerii accidentului și nici limitele de despăgubire stabilite prin polița de asigurare RCA.

Art. 48. - (1) În cazul în care cuantumul despăgubirilor ca urmare a avarierii ori a distrugerii bunurilor aparținând mai multor persoane în unul și același accident de vehicul depășește, la data producerii accidentului, limita de despăgubire stabilită prin polița de asigurare RCA, exclusiv cheltuielile făcute în procesul civil, indiferent de numărul persoanelor păgubite și de numărul persoanelor răspunzătoare de producerea pagubei, despăgubirile se acordă, în limita acestei sume, fiecărei persoane păgubite, proporțional cu raportul dintre limita de despăgubire prevăzută în polița de asigurare și totalul cuantumului despăgubirilor.

(2) În cazul în care cuantumul despăgubirilor ca urmare a vătămărilor corporale sau a decesului mai multor persoane în unul și același accident de vehicul depășește, la data producerii accidentului, limita de despăgubire stabilită prin documentul de asigurare RCA, exclusiv cheltuielile făcute în procesul civil, indiferent de numărul persoanelor prejudiciate și de numărul persoanelor răspunzătoare de producerea prejudiciului, despăgubirile se acordă în limita acestei sume, proporțional cu prejudiciul suferit de fiecare persoană vătămată, fără însă a se depăși, la data producerii accidentului, limita de despăgubire stabilită prin polița de asigurare RCA.

CAPITOLUL II

Stabilirea despăgubirilor în cazul vătămării corporale sau al decesului

Art. 49. - La stabilirea despăgubirilor în cazul vătămării corporale sau al decesului unor persoane, se au în vedere următoarele:

1. în caz de vătămare corporală:

a) diferența dintre veniturile nete ale persoanei vătămate, probate cu documente fiscale, și indemnizația primită din fondurile persoanei juridice sau fizice la care salariatul își desfășoară activitatea și/sau, după caz, din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada spitalizării și a concediului medical;

b) venitul mediu lunar net realizat din activități desfășurate de persoana vătămată, probat cu documente justificative, în cazul persoanelor care nu au calitatea de salariat;

c) salariul de bază minim brut pe economie, în cazul persoanelor păgubite aflate la data producerii accidentului în ultimul an de studii sau de calificare;

d) eventualele cheltuieli prilejuite de accident - cheltuieli cu transportul persoanei accidentate, cu tratamentul, cu spitalizarea, pentru recuperare, pentru proteze, pentru alimentație suplimentară, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, și care nu sunt suportate din fondurile de asigurări sociale prevăzute de reglementările în vigoare;

e) cheltuielile cu îngrijitori pe perioada incapacității de muncă, dacă prin certificatul medical se recomandă acest lucru, însă nu mai mult decât salariul de bază minim brut pe economie;

f) daunele morale: în conformitate cu legislația și jurisprudența din România;

2. în caz de deces:

a) cheltuielile de înmormântare, inclusiv pentru piatra funerară, precum și cele efectuate cu îndeplinirea ritualurilor religioase, probate cu documente justificative;

b) cheltuielile cu transportul cadavrului, inclusiv cele de îmbălsămare, probate cu documente justificative, de la localitatea unde a avut loc decesul până la localitatea în care se face înmormântarea;

c) veniturile nete nerealizate și alte eventuale cheltuieli rezultate în perioada de la data producerii accidentului și până la data decesului, prevăzute la pct. 1, dacă acestea au fost cauzate de producerea accidentului;

d) daunele morale: în conformitate cu legislația și jurisprudența din România.

CAPITOLUL III

Stabilirea despăgubirilor în cazul avarierii sau al distrugerii vehiculelor

Art. 50. - (1) Despăgubirile pentru vehicule nu pot depăși cuantumul pagubei, valoarea vehiculului la data producerii accidentului și nici limita de despăgubire prevăzută în polița de asigurare RCA.

(2) Prin valoare rămasă se înțelege valoarea acelor părți din vehicul rămase neavariate, demontabile și valorificabile, cuprinsă între 0,1% și cel mult 25% din

valoarea vehiculului la data producerii accidentului. În cazul unei daune totale, dacă persoana păgubită face dovada radierii din circulație a vehiculului avariat și a valorificării integrale a acestuia către o societate specializată în dezmembrarea și reciclarea vehiculelor, valoarea rămasă este cea menționată în documentele fiscale justificative eliberate de societatea respectivă, fără a putea depăși 25% din valoarea vehiculului la data producerii accidentului.

(3) Quantumul pagubei la vehicule este egal cu costul reparațiilor părților componente sau ale pieselor avariate ori cu costul de înlocuire a acestora, inclusiv cheltuielile pentru materiale, precum și cele de demontare și montare aferente reparațiilor și înlocuirilor necesare ca urmare a pagubelor produse prin respectivul accident de vehicul, stabilite la prețurile practicate de unitățile de specialitate, la care se adaugă cheltuielile cu transportul vehiculului, precum și cele efectuate pentru limitarea pagubelor, dovedite cu documente justificative, potrivit art. 55. Prin unități de specialitate se înțelege persoanele juridice legal autorizate, care au în obiectul lor de activitate comercializarea de vehicule, părți componente, piese înlocuitoare și de materiale pentru acestea, cu excepția celor în regim de consignație, și/sau executarea de lucrări de întreținere și reparație la vehicule.

(4) La avarierea unui ansamblu sau subansamblu se ia în considerare înlocuirea numai a părților componente sau a pieselor care au fost avariate.

(5) Prin părți componente sau piese care necesită înlocuirea se înțelege numai cele a căror reparare sau folosire, chiar reparate, nu mai este posibilă din punct de vedere tehnic din cauza gradului de avariere al acestora ori, cu toate că repararea este posibilă, costul de reparație, inclusiv cheltuielile pentru materiale, precum și cele de demontare și montare aferente depășesc valoarea de nou a părții componente sau a piesei respective, inclusiv cheltuielile pentru materiale, precum și cele de demontare și montare aferente.

(6) Se consideră că a fost necesară revopsirea integrală a vehiculului atunci când părțile avariate din cauza accidentului reprezintă minimum 50% din suprafața totală exterioară a vehiculului respectiv.

(7) Prețurile părților componente, ale pieselor înlocuitoare noi și ale materialelor sunt cele practicate de unitățile de specialitate.

(8) În cazurile în care pentru repararea vehiculelor a fost necesară procurarea directă de către deținător a unor părți componente, piese sau materiale, cu plata în valută, costul acestora este egal cu prețul de achiziție prevăzut în actele de cheltuieli prezentate, inclusiv cheltuielile de transport, taxe vamale, la care se adaugă TVA aferent, echivalat în lei la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data efectuării plății facturii de către păgubit, pentru piesele și materialele cumpărate din spațiul Uniunii Europene. Dacă piesele și materialele necesare efectuării reparației vehiculului sunt cumpărate din afara spațiului Uniunii Europene, costul acestora este egal cu costul de achiziție prevăzut în actele de cheltuieli prezentate, inclusiv cheltuielile de transport și orice alte taxe legate direct de importul acestora, în strictă conformitate cu prevederile legale în vigoare la data efectuării operațiunii. În aceste cazuri costul părților componente, al pieselor sau al materialelor nu va depăși prețurile de vânzare practicate de unitățile de specialitate din România, dacă acestea sunt comercializate și în România.

(9) Costul reparațiilor efectuate la vehicule se stabilește pe baza documentelor eliberate de unitățile de specialitate.

(10) În cazul în care pentru reparațiile vehiculului se solicită plata despăgubirii înainte de efectuarea reparațiilor, cuantumul pagubei se stabilește luând în calcul prețurile practicate de către unitățile de specialitate sau prevăzute în sistemele de specialitate pentru evaluarea daunelor auto, pentru manopera aferentă reparației/înlocuirii pieselor avariate, precum și pentru părți componente, piese înlocuitoare noi și materiale.

(11) Dacă pentru unele părți componente sau piese ale vehiculului nu există prețuri practicate de unitățile de specialitate, valoarea de nou a acestora se stabilește pe baza prețurilor din cataloagele pentru piese de schimb sau, în lipsă, prin asimilare cu prețurile din cataloage ori cu cele practicate de unitățile de specialitate, pentru părțile componente ori piesele unor vehicule similare. În cazul în care prețurile din cataloage sunt exprimate în valută, se va calcula echivalentul în lei la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data producerii accidentului.

(12) Despăgubirile nu pot depăși:

a) cuantumul despăgubirii, valoarea vehiculului la data producerii evenimentului și nici limita de despăgubire prevăzută în polița de asigurare RCA, în cazul unei daune totale, în situația în care păgubitul face dovada reparării vehiculului;

b) cuantumul despăgubirii, diferența dintre valoarea vehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă și nici limita de despăgubire prevăzută în polița de asigurare RCA, în cazul unei daune totale, în situația în care păgubitul nu face dovada reparării vehiculului, și în cazul daunelor parțiale.

(13) Dauna totală se definește ca fiind situația în care cuantumul pagubei, așa cum a fost definit la alin. (3), depășește 75% din valoarea vehiculului la data producerii evenimentului.

(14) În cazul unei daune majore, asigurătorul RCA are obligația de a comunica în scris păgubitului, în termen de 10 zile de la data avizării daunei, valoarea maximă a despăgubirii ce poate fi acordată, precum și modul de calcul al acesteia.

(15) Se definește dauna majoră ca fiind dauna pentru care cuantumul despăgubirii stabilit de asigurător pe baza sistemelor de specialitate pentru evaluarea daunelor auto depășește 75% din valoarea vehiculului la data producerii evenimentului.

CAPITOLUL IV

Stabilirea despăgubirii pentru cuplul tractor-remorcă/semiremorcă

Art. 51. - (1) Asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente a remorcilor/semiremorcilor are acoperire doar dacă acestea nu sunt atașate unui vehicul tractor.

(2) În cazul în care evenimentul se produce în timp ce remorca/semiremorca este atașată vehiculului tractor, răspunderea aparține vehiculului tractor.

(3) Asigurătorul vehiculului tractor are obligația de a despăgubi partea prejudiciată, având totuși posibilitatea exercitării dreptului de regres asupra asigurătorului remorcii/semiremorcii, în cazul în care poate dovedi că dauna s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi observată de către conducătorul auto.

(4) În cazul în care evenimentul se produce în timp ce remorca/semiremorca este atașată vehiculului tractor, despăgubirea va fi suportată, în funcție de situațiile mai jos prezentate, de către:

a) asiguratorul vehiculului tractor, în situația în care vehiculul tractor este identificat și asigurat, indiferent dacă remorca/semiremorca este sau nu este identificată ori asigurată;

b) Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii" sau biroul național al statului în care vehiculul tractor staționează în mod obișnuit, pentru vehicule înmatriculate în alte state, în situația în care vehiculul tractor este identificat și neasigurat, indiferent dacă remorca/semiremorca este sau nu este identificată ori asigurată;

c) asiguratorul remorcii/semiremorcii, în situația în care vehiculul tractor este neidentificat, iar remorca/semiremorca este identificată și asigurată; după plata despăgubirii, asiguratorul remorcii/semiremorcii are drept de regres împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului și, după caz, împotriva asiguratorului vehiculului tractor, dacă aceștia vor fi identificați ulterior;

d) Asociația "Fondul de protecție a victimelor străzii", în situația în care vehiculul tractor este neidentificat, iar remorca/semiremorca este identificată și neasigurată.

Art. 52. - (1) Valoarea vehiculului la data producerii accidentului se stabilește scăzându-se din valoarea de nou a acestuia uzura corespunzătoare.

(2) Modalitatea de stabilire a valorii de nou și a uzurii corespunzătoare, prevăzute de prezentele norme, se aplică inclusiv în cazul despăgubirii stabilite prin hotărâre judecătorească.

Art. 53. - Prin valoarea de nou a vehiculelor se înțelege:

a) pentru vehiculele de producție românească, prețul de comercializare de nou, conform listelor de prețuri de la unități de specialitate din România, valabile la data producerii accidentului;

b) pentru vehiculele de producție străină, prețul de comercializare de nou:

- conform listelor de prețuri de la unități de specialitate din România, valabile la data producerii accidentului; sau, în lipsa acestora,

- pe baza cataloagelor de specialitate, echivalat în lei la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data producerii accidentului;

c) pentru tipurile de vehicule la care nu există prețuri stabilite sau pentru tipuri ori modele care nu se mai fabrică, ultimul preț de comercializare (de nou) al acelui tip/model de vehicul, comunicat de producător, sau valoarea stabilită prin asimilare cu prețul de vânzare de nou al unor vehicule care au aspect și caracteristici tehnice similare, din producția internă ori externă.

Art. 54. - (1) Uzura vehiculului avariat se stabilește în raport cu vechimea, utilizarea și starea de întreținere ale acestuia la data producerii accidentului. La stabilirea uzurii se ține seama de costul reparațiilor curente ori capitale, inclusiv de costul de înlocuire a părților componente sau a pieselor executate înainte de accident, pentru menținerea stării tehnice corespunzătoare a vehiculului. Valoarea acestora se stabilește în baza documentațiilor privind costul efectiv al reparațiilor sau al înlocuirilor respective.

(2) Criteriile pentru stabilirea uzurii în cazul pagubelor produse la vehicule sunt cele prevăzute în tabelele nr. 1 și 2, cuprinse în anexa nr. 3.

Art. 55. - Se acordă despăgubiri și pentru:

1. acoperirea cheltuielilor făcute în vederea limitării pagubelor, dacă au fost necesare ca urmare a accidentului și dacă sunt probate cu documente justificative;

2. în cazul vehiculelor avariate care nu se mai pot deplasa prin forța proprie:

a) acoperirea cheltuielilor de transport al vehiculului, cu excepția cazurilor de daună totală, la unitatea de specialitate din România cea mai apropiată de locul accidentului care poate face reparația sau la locul cel mai apropiat de adăpostire a vehiculului;

b) cheltuielile de transport până la localitatea de domiciliu al persoanelor care au efectuat voiajul în vehiculul avariat, fără a se putea depăși tariful prevăzut pentru transportul cu avionul - clasa economic;

c) cheltuielile de transport al mărfurilor aflate în vehicul, inclusiv în remorca/semiremorca tractată de acesta, până la destinație;

d) cheltuielile prevăzute mai sus trebuie probate cu documente justificative.

Art. 56. - În cazul persoanei păgubite cu domiciliul/sediul în străinătate, deținătoare a vehiculului înmatriculat în străinătate, cuantumul despăgubirii se stabilește astfel:

1. dacă reparația s-a efectuat în străinătate, despăgubirile urmând a se plăti în valută, costul reparației este cel prevăzut în documentația de reparație, avându-se în vedere avariile constatate de asigurător, precum și eventualele avarii suplimentare constatate cu ocazia efectuării reparației, dacă producerea acestora se justifică prin dinamica accidentului;

2. în cazul în care reparația s-a făcut în România și se solicită plata despăgubirii în valută, calcularea în valută a costurilor reparației, stabilite în lei, se face la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data la care păgubitul a efectuat plata facturii de reparație;

3. în cazul în care se solicită plata despăgubirii înainte de efectuarea reparațiilor, costul pagubelor se stabilește pe baza evaluării făcute de asigurător, avându-se în vedere constatările făcute de autoritățile publice competente, cumulul de elemente reținute din descrierea accidentului, care rezultă din constatarea amiabilă de accident, cercetările efectuate de asigurător în legătură cu dinamica accidentului și întinderea prejudiciului, precum și, dacă este cazul, documentele prezentate ulterior privind plățile efectiv făcute de cel păgubit. Calcularea în valută a despăgubirilor stabilite în lei se face la cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României la data propunerii făcute de către asigurător persoanei păgubite și acceptate de aceasta;

4. în cazul în care se solicită plata în lei a despăgubirii stabilite în valută, se va calcula echivalentul în lei al acesteia, la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data propunerii făcute de către asigurător persoanei păgubite și acceptate de aceasta;

5. calcularea în valută a limitelor privind cuantumul despăgubirilor stabilite potrivit art. 24 se face la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data producerii accidentului.

Art. 57. - În cazurile în care despăgubirile urmează să fie recuperate potrivit art. 58 din Legea nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare, suma de recuperat reprezintă:

a) despăgubirea stabilită în lei, în cazul în care plata acesteia s-a făcut de către asigurator în lei;

b) despăgubirea stabilită și plătită în valută, echivalată în lei la cursul de schimb al pieței valutare comunicat de Banca Națională a României la data efectuării plății externe de către asigurator.

CAPITOLUL V

Criteria pentru stabilirea uzurii în cazul pagubelor produse la vehicule

Art. 58. - (1) Pentru stabilirea valorii vehiculelor la data producerii evenimentului asigurat, din valoarea de nou a acestora se scade uzura valorică. Prin uzură valorică se înțelege acea parte din valoarea vehiculului ce se pierde prin vechime, întrebuințare sau stare de întreținere.

(2) Uzura valorică se calculează prin aplicarea unui coeficient de uzură asupra valorii de nou a vehiculului la data producerii evenimentului asigurat.

(3) Coeficientul de uzură se stabilește în funcție de gradul de întrebuințare, de numărul de kilometri parcurși cu vehiculul, precum și de vechimea în exploatare, exprimată în unități de timp (ani), diferențiată pe categorii de vehicule, potrivit tabelelor coeficienților de uzură nr. 1 și 2 cuprinse în anexa nr. 3.

(4) Pentru stabilirea coeficientului de uzură al unui vehicul sunt necesare:

a) data introducerii în exploatare de nou a vehiculului respectiv, menționată în documentele de identificare a acestuia: carte de identitate, certificat de înmatriculare etc. sau, în lipsă, anul de fabricație de pe placa de origine a vehiculului;

b) parcursul în kilometri realizat de vehiculul respectiv de la data introducerii lui în exploatare de nou și până la data producerii evenimentului asigurat.

Art. 59. - (1) În cazul vehiculelor la care se cunosc datele menționate la art. 58 alin. (4), pentru stabilirea coeficientului de uzură al vehiculului avariat se caută în tabelul

coeficienților de uzură linia corespunzătoare vechimii în exploatare, în ani, și coloana corespunzătoare stării de întreținere medie, la intersecția cărora se va găsi coeficientul de uzură respectiv. Coeficienții de uzură sunt determinați pentru un parcurs mediu anual de:

- 7.500 km, pentru motocicleturi;
- 15.000 km pentru vehicule cu masa totală maximă autorizată de până la 3,5 t, altele decât motocicleturi, și pentru cele al căror număr de locuri pe scaune nu este mai mare de 9;
- 20.000 km pentru vehicule cu masa totală maximă autorizată mai mare de 3,5 t și pentru cele al căror număr de locuri pe scaune este mai mare de 9.

(2) În cazul în care există diferențe între parcursul real și cel rezultat utilizându-se media anuală, coeficientul corespunzător stării de întreținere medie se va corecta cu 0,5% pentru fiecare 1.000 km, fără a se putea depăși coeficienții corespunzători stărilor de întreținere bună sau satisfăcătoare.

(3) Corecția se face prin adunare, dacă parcursul real este mai mare decât parcursurile medii menționate la alin. (1), ori prin scădere, dacă parcursul real este mai mic.

Art. 60. - (1) Pentru vehiculele al căror parcurs în km realizat până la data producerii evenimentului asigurat nu este cunoscut, coeficientul de uzură al vehiculului avariat se stabilește în funcție de vechimea în exploatare și de starea de întreținere a acestuia, prevăzute în tabelele coeficienților de uzură nr. 1 și 2, cuprinse în anexa nr. 3.

(2) Starea de întreținere a unui vehicul se clasifică în: bună, medie și satisfăcătoare.

(3) Stabilirea stării de întreținere a vehiculului se face potrivit stării acestuia dinainte de producerea evenimentului asigurat, pe baza criteriilor de mai jos:

a) stare de întreținere bună - vehiculul prezintă: integritatea elementelor caroseriei, barelor de protecție și capacelor de roți; vopseaua intactă, fără exfolieri sau urme aparente de rugină a tablei; tapițeria fără pete, urme de uzură prematură sau rupturi; cauciucuri uzate uniform, fără să prezinte uzuri accentuate pe flancuri, ca urmare a unui reglaj necorespunzător al direcției; motorul fără scurgeri de ulei pe părțile laterale sau pe capotajele interioare ale spațiului afectat acestuia;

b) stare de întreținere medie - vehiculul prezintă: deformări ale caroseriei, barelor de protecție sau capacelor de roți până la 10 dm², însumat pe întreaga suprafață exterioară; degradări ale vopselei în ceea ce privește luciul, cu urme de rugină aparentă pe o suprafață totală până la 10 dm², cu exfolieri pe o suprafață totală până la 1 cm²; pete pe tapițeria scaunelor;

c) stare de întreținere satisfăcătoare - vehiculul prezintă: deformări ale caroseriei, barelor de protecție și capacelor de roți mai mari de 10 dm², însumat pe întreaga suprafață exterioară: degradări ale vopselei, pierderea totală a luciului, cu exfolieri pe o suprafață totală mai mare de 1 cm², cu urme pronunțate de rugină aparentă și zgârieturi; tapițeria deteriorată și murdară; cauciucurile uzate neuniform, cu accentuări pe unul dintre flancuri, ca urmare a unui reglaj necorespunzător al direcției; motorul cu urme de ulei pe părțile superioare și laterale ca urmare a scurgerilor la capacul distribuției, al chiulasei sau pe lângă garniturile de etanșare; joc mare la volanul direcției.

(4) Cunoscându-se data introducerii în exploatare de nou și starea sa de întreținere justificată tehnic, pentru stabilirea coeficientului de uzură al vehiculului avariat se caută în tabelul coeficienților de uzură linia orizontală corespunzătoare vechimii în exploatare, în ani, a acestuia și se stabilește un coeficient de uzură cuprins între cei corespunzători stării de întreținere bună și satisfăcătoare.

Art. 61. - (1) Pentru vehiculele care aveau executate înainte de data producerii evenimentului asigurat reparații curente, inclusiv înlocuiri ale părților componente sau ale pieselor originale, stabilirea coeficientului de uzură se face pe baza relației:

$$U_r = U \times K,$$

în care:

U_r = coeficientul de uzură recalculat al vehiculului;

U = coeficientul de uzură rezultat din tabelele coeficienților de uzură, în baza datelor determinate potrivit art. 59;

K = coeficientul de corecție a uzurii $(A-a)/A$,

în care:

A = valoarea de nou a vehiculului avariat;

a = costul total al reparațiilor curente, inclusiv al înlocuirilor de părți componente sau de piese originale executate înainte de data producerii evenimentului asigurat, exclusiv cele efectuate ca urmare a unor accidente ori a unor defecte de fabricație, pentru menținerea sau îmbunătățirea stării tehnice corespunzătoare a vehiculului, în baza documentațiilor privind costul efectiv al acestora.

(2) Nu se pot lua în calcul coeficienți de uzură (U) inferiori coeficienților minimali sau superiori celor maximali, pentru vechimea în exploatare, parcursul realizat și starea de întreținere a vehiculului avariat, prevăzuți în tabelele coeficienților de uzură nr. 1 și 2 cuprinse în anexa nr. 3.

CAPITOLUL VI

Stabilirea despăgubirilor în cazul avarierii sau al distrugerii altor bunuri

Art. 62. - (1) Despăgubirile pentru clădiri, construcții sau alte bunuri se stabilesc pe baza prețurilor existente pe piață la data producerii riscului asigurat, în limitele de despăgubire stabilite potrivit art. 24.

(2) În cazul în care persoanele păgubite prezintă documentații tehnice: devize de reparații sau alte evaluări, acestea pot fi luate în considerare la stabilirea despăgubirii, după verificarea prealabilă făcută de asigurător.

CAPITOLUL VII

Stabilirea despăgubirilor în cazul vătămării sau al pieirii animalelor

Art. 63. - (1) Despăgubirile pentru animale se stabilesc pe baza valorii de pe piața locală a animalului respectiv la data producerii accidentului.

(2) Păgubitul va prezenta actul justificativ din care să rezulte că este proprietarul animalului respectiv.

TITLUL III

Plata despăgubirilor

Art. 64. - (1) După acceptarea ofertei de despăgubire, persoana prejudiciată va preciza modalitatea de plată: în numerar sau prin ordin de plată, în contul bancar personal ori în contul bancar al unității de specialitate.

(2) În cazul în care în drepturile persoanei prejudiciate s-a subrogat asigurătorul acesteia, asigurătorul RCA efectuează plata despăgubirilor astfel:

a) dacă nu există obiecții asupra sumelor solicitate, acestea se vor achita în cel mult 15 zile calendaristice de la data avizării scrise, efectuată de asigurătorul subrogat în drepturile persoanei păgubite, însoțită de documentele justificative. Avizarea de plată poate fi făcută la sediul social sau la oricare dintre unitățile teritoriale ale asigurătorului RCA care desfășoară activități de constatare, de lichidare a daunelor auto și de efectuare a plăților de despăgubiri. Acțiunea în justiție împotriva asigurătorului RCA poate fi exercitată, în mod alternativ, la oricare dintre sediile asigurătorului, respectiv sediul social ori sucursala care a emis polița de asigurare RCA sau sucursala care a lichidat dauna;

b) dacă există obiecții întemeiate asupra sumelor solicitate, acestea se vor comunica asigurătorului CASCO în termenul prevăzut la lit. a), urmând ca în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la soluționarea obiecțiilor să se efectueze plata.

(3) În cazul neformulării obiecțiilor în termen de 30 de zile, asigurătorul RCA nu mai poate emite obiecții, datoria devenind scadentă.

(4) Dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenele prevăzute la alin. (2) și (3) sau și le îndeplinește defectuos, la suma solicitată pentru plata asigurătorului RCA se aplică o penalizare de 0,1%, calculată pentru fiecare zi de întârziere.

Art. 65. - (1) Odată cu încasarea despăgubirii, partea prejudiciată va menționa în scris că a fost integral despăgubită pentru prejudiciile suferite și că nu mai are nicio pretenție de la asigurătorul RCA și de la asigurat în legătură cu prejudiciul respectiv, dacă despăgubirea plătită nu depășește limita de despăgubire ce poate fi acordată de

asigurător pentru prejudiciile cauzate în unul și același accident de vehicul, prevăzută în polița de asigurare RCA.

(2) Declarația de acceptare a despăgubirii, prevăzută la alin. (1), va fi dată de asigurătorul CASCO în cazurile de regres.

(3) În situația efectuării plății de către asigurătorul RCA direct în contul indicat în declarația de acceptare a despăgubirii de către persoana prejudiciată, aceasta se consideră a fi integral despăgubită dacă în termen de 30 de zile de la data intrării sumei în contul său bancar nu a notificat asigurătorului RCA eventualele obiecții referitoare la quantumul despăgubirii, dacă plata efectuată conține elementele necesare identificării acesteia de către creditor.

TITLUL IV

Sistemul bonus-malus

Art. 66. - Sistemul bonus-malus este format din categoria de bază B0, 14 clase de bonus și 8 clase de malus. Clasa B0 este clasa atribuită unui asigurat nou, fără istoric în asigurare.

Art. 67. - Reducerea sau majorarea stabilită conform sistemului bonus-malus se aplică tarifelor notificate și practicate de către societatea de asigurare la care asiguratul dorește să încheie asigurarea obligatorie de răspundere civilă.

Art. 68. - Perioada de referință este anul calendaristic anterior datei de emitere a poliței.

Art. 69. - (1) Pentru aplicarea unui malus sunt luate în calcul evenimentele pentru care a fost plătită cel puțin o daună în perioada de referință, în care se reține responsabilitatea totală sau parțială a conducătorului auto, indiferent cine a condus vehiculul la momentul producerii accidentului, indiferent de modul de protocolare a acestuia, prin proces-verbal întocmit de poliție ori prin constatare amiabilă de accident.

(2) Dacă la momentul producerii evenimentului vehiculul era însușit și folosit fără acordul proprietarului și acest lucru a fost sesizat în scris poliției, coeficientul din sistemul bonus-malus al asiguratului nu este influențat.

Art. 70. - Clasele bonus-malus și coeficienții aferenți acestora sunt prezentați în anexa nr. 9.

Art. 71. - (1) Dacă în perioada de referință nu au fost înregistrate daune plătite, asigurații beneficiază de un bonus, respectiv o reducere a primei de asigurare, după cum urmează:

- o clasă, în cazul în care noua poliță se încheie pentru o perioadă de 6 luni;
- două clase, în cazul în care noua poliță se încheie pentru o perioadă de un an.

(2) Dacă în perioada de referință au fost înregistrate daune plătite asigurații sunt penalizați prin aplicarea unui malus, respectiv majorarea primei de asigurare, conform tabelului prezentat în anexa nr. 9.

(3) Pentru o perioadă de referință se poate aplica cel mult o malusare.

Art. 72. - (1) În situația în care un asigurat deține mai multe vehicule sistemul bonus-malus se aplică distinct pentru fiecare vehicul în parte.

(2) În cazul înstrăinării/radierii vehiculului asigurat, stabilirea noii clase de bonus-malus pentru un vehicul nou-dobândit se face pornind de la clasa bonus-malus de care asiguratul a beneficiat anterior.

Art. 73. - (1) În situația în care din motive tehnice baza de date CEDAM nu poate fi interogată sau datele oferite sunt în neconcordanță cu documentele prezentate de asigurat, asigurătorul poate stabili daunalitatea pe baza documentelor puse la dispoziție de asigurat.

(2) Pentru asigurații persoane juridice, sistemul bonus-malus se aplică pentru toate polițele încheiate începând cu data de 1 ianuarie 2012.

TITLUL V

Dispoziții finale

Art. 74. - (1) În cazurile în care despăgubirile se stabilesc prin hotărâre judecătorească, asigurătorul RCA va acorda despăgubiri în baza hotărârii judecătorești rămase definitivă.

(2) În cazul obligării la prestații bănești periodice, sumele stabilite în condițiile prevăzute la alin. (1) se vor plăti până la reducerea sau încetarea stării de nevoie ori a incapacității de muncă, ținându-se seama de deciziile de pensionare, de certificatele medicale și de alte dovezi care stabilesc aceste situații, cu respectarea limitelor de despăgubire stabilite prin polița de asigurare RCA.

Art. 75. - În cazul în care după plata despăgubirilor pentru vătămări corporale, stabilite prin hotărâre a organului de jurisdicție competent, intervine decesul victimei ca urmare a aceluiași accident, se va recalcula despăgubirea potrivit prevederilor art. 49 pct. 2.

Art. 76. - Asigurătorii RCA sunt obligați să comunice asiguraților condițiile privind această asigurare, prevăzute de prezentele norme.

Art. 77. - Pentru respectarea intereselor asiguraților, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, prin atribuțiile sale, analizează și rezolvă eventualele reclamații primite de la asigurați sau de la alte persoane fizice și juridice care apelează la serviciile societăților din domeniul asigurărilor.

Art. 78. - Nerespectarea prevederilor prezentelor norme de către societățile de asigurare se sancționează în condițiile și potrivit prevederilor Legii nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 136/1995, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 79. - Anexele nr. 1a), 1b), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7a), 8 și 9 fac parte integrantă din prezentele norme.

ANEXA Nr. 1a)¹⁾ la norme

Anexa nr. 1a) este reprodusă în facsimil.

ANEXA Nr. 1b)¹⁾ la norme

Anexa nr. 1b) este reprodusă în facsimil.

ANEXA Nr. 2* la norme

* Anexa nr. 2 (față) este reprodusă în facsimil.

(verso Anexa nr. 2)

la Norme

Notă:

Anexa nr. 1a) se va utiliza pentru polițe a căror valabilitate începe înainte de 01 ianuarie 2012.

Anexa nr. 1b) se va utiliza pentru polițe a căror valabilitate începe în data de 01 ianuarie 2012 și ulterior acestei date.

1. Caracteristici tehnice ale documentului de asigurare:

a) Dimensiuni elemente constitutive (orizontal / vertical):

- Carte verde: 210 mm x 145 mm
- Polita RCA: 210 mm x 145 mm

b) Fondul poliței RCA este ALB. Fondul documentului internațional de asigurare este conform standardului în vigoare, respectiv sectorul aferent documentului Carte Verde va avea fondul atât pe fata cât și pe verso de culoare verde cod 7478M.

c) Documentul de asigurare reprezentat de polița de asigurare RCA și documentul internațional de asigurare (Cartea Verde), sunt separate prin linii de tip perfor pe orizontală.

d) Formatul seriei va fi urmatorul: **RO / XX / YYY / SS NNNNNNNNN**, unde:

- XX este numărul de ordine al asigurătorului în sistemul carte verde;
- YYY este o combinație unică compusă din litere și / sau cifre având lungimea minimă de 2 caractere și cea maximă de 3 caractere;

- SS este seria RCA trasă la sorți compusă din două caractere alfanumerice;

- NNNNNNNNN este numărul poliței;

e) Alte mențiuni privind completarea:

În cazul în care utilizatorul este altul decât proprietarul înscris în documentele vehiculului, în rubrica "Adresă asigurat/utilizator" se va completa adresa utilizatorului.

2. Mențiuni privind vigneta

a) În spațiul destinat seriei și numărului vignetei se completează cu:

- seria unică alocată asigurătorului de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor;
- numărul atribuit de către Asigurător.

b) Pe fiecare vigneta eliberată se va marca data până la care polița de asigurare este valabilă, respectiv ziua și luna.

TABELUL COEFICIENȚILOR DE UZURĂ Nr. 1
pentru vehicule a căror masă totală maximă autorizată nu depășește 3,5 t
și pentru cele al căror număr de locuri pe scaune nu este mai mare de 9

Ani	Coeficient de uzură (%)		
	Stare de întreținere bună	Stare de întreținere medie	Stare de întreținere satisfăcătoare
1	0	4	6
	4	9	13
2	10	18	28
	15	28	35
3	20	33	40
	24	37	45
4	28	42	50
	32	45	53
5	35	48	56
	41	52	59
6	45	55	62
	48	58	65
7	51	62	69
	53	65	72
8	56	67	75
	58	70	78
9	60	72	80
	61	73	82
10	62	74	84
	63	75	85
Peste 10	63	75	85

TABELUL COEFICIENȚILOR DE UZURĂ Nr. 2
pentru vehicule a căror masă totală maximă autorizată depășește 3,5 t
și pentru cele al căror număr de locuri pe scaune este mai mare de 9

Ani	Coeficient de uzură (%)		
	Stare de întreținere bună	Stare de întreținere medie	Stare de întreținere satisfăcătoare
1	0	5	7
	4	10	15
2	10	20	27
	18	25	34
3	23	30	39
	28	35	44
4	33	40	48
	37	45	52
5	41	49	56
	44	52	60
6	47	55	63
	50	58	65
7	53	60	68
	55	64	70
8	58	66	72
	60	68	74
9	63	70	76
	65	71	77
10	66	73	79
	67	74	80
11	68	75	82
	69	76	83
12	70	77	84
	71	78	85
Peste 12	71	78	85

Antet asigurator

**Rețeaua teritorială și Lista personalului specializat pentru activitatea de constatare
și lichidare a daunelor auto**

Nr. crt.	Județe	Structură proprie de lucru	
		Date de identificare ¹⁾	Personal specializat ²⁾
1	Alba		
2	Arad		
3	Argeș		
4	Bacău		
5	Bihor		
6	Bistrița Năsăud		
7	Botoșani		
8	Brașov		
9	Brăila		
10	București		
11	Buzău		
12	Caraș-Severin		
13	Cluj		
14	Călărași		

15	Constanța		
16	Covasna		
17	Dâmbovița		
18	Dolj		
19	Galați		
20	Giugiu		
21	Gorj		
22	Harghita		
22	Hunedoara		
24	Ialomița		
25	Iași		
26	Maramureș		
27	Mehedinți		
28	Mureș		
29	Neamț		
30	Olt		
31	Prahova		
32	Satu –Mare		

33	Sălaj		
34	Sibiu		
35	Suceava		
36	Teleorman		
37	Timiș		
38	Tulcea		
39	Vaslui		
40	Vâlcea		
41	Vrancea		

Semnătura autorizată,
(ștampila asigurator)

(verso Anexa nr. 4)

Coloana "Structura proprie de lucru" va conține:

¹) adresa, numerele de telefon (fixe, mobile) și fax, precum și adresa de e-mail ale fiecărei sucursale și/sau agenții a asiguratorului din fiecare județ, completate în coloana "Date de identificare";

²) numele și prenumele persoanelor angajate ale societății, specializate în activitatea de constatare și lichidare a daunelor auto, funcția acestora pentru fiecare din sucursalele/agențiile asiguratorului.

Antet Asigurător

PRIME DE ASIGURARE RCA

Nr. crt.	Denumire indicator	Luna de raportare	
		Persoane fizice	Persoane juridice
1.	Număr de contracte în vigoare la sfârșitul lunii de raportare ¹⁾ , din care:		
	- cu valabilitate pentru 6 luni sau 12 luni;		
	- cu valabilitate pentru o lună;		
2.	Număr de contracte încheiate în exercițiul financiar de raportare ²⁾ , din care:		
	- cu valabilitate pentru 12 luni;		
	- cu valabilitate pentru 6 luni;		
	- cu valabilitate pentru o lună;		
3.	Prime brute încasate ³⁾ : - lei -		
4.	Prime brute subscribe ⁴⁾ , din care: - lei -		
	- cu valabilitate pentru 12 luni; - lei -		
	- cu valabilitate pentru 6 luni; - lei -		
	- cu valabilitate pentru o lună; - lei -		
5.	Prime cedate în reasigurare , din care:		
	- pe piața internă - lei -		
	- pe piața externă - lei -		
6.	Prime nete subscribe: - lei -		

7.	Rezerva de primă brută: - lei -		
8.	Rezerva de primă netă: - lei -		
9.	Comisioane încasate pentru cedări în reasigurare: - lei -		
10.	Recuperări⁵⁾: - lei -		

Semnătură autorizată
(ștampila asiguratorului)

¹⁾ Rândul "Număr de contracte în vigoare" - se completează cu informații privind numărul de polițe încheiate atât în timpul exercițiului financiar în curs, cât și în cel anterior și care au valabilitate în ultima zi a lunii de raportare aferentă exercițiului financiar în curs.

²⁾ Rândul "Număr de contracte încheiate" - se completează cu informații privind numărul cumulativ de polițe încheiate, a căror dată de intrare în valabilitate se situează în perioada 01 ianuarie a exercițiului financiar în curs – ultima zi a lunii de raportare.

³⁾ Rândul "Prime brute încasate" - se completează cu volumul cumulativ al primelor încasate în perioada de raportare.

⁴⁾ Rândul "Prime brute subscrise" - se completează cu volumul cumulativ al primelor subscrise pentru polițele a căror dată de intrare în valabilitate se situează în perioada 01 ianuarie a exercițiului financiar în curs – ultima zi a lunii de raportare (aferește contractelor prevăzute la pct. 2), din care se scad primele anulate.

⁵⁾ Rândul Recuperări - se completează cu informații privind volumul sumelor recuperate potrivit prevederilor art.58 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare.

Antet Asigurător

DESPĂGUBIRI - RCA

Nr. crt.	Denumire indicator	Persoane fizice				Persoane juridice			
		an în curs ⁷⁾		ani anteriori ⁸⁾		an în curs ⁷⁾		ani anteriori ⁸⁾	
		VC	DM	VC	DM	VC	DM	VC	DM
1.	Număr de dosare avizate¹⁾:								
2.	Număr dosare daună plătite²⁾:								
3.	Despăgubiri brute plătite³⁾,								
	din care: - lei -								
	- cedări în reasigurare: - lei -								
	Despăgubiri nete plătite: - lei -								
4.	Număr de dosare nelichidate⁴⁾:								
5.	Rezerva de daună avizată brută⁵⁾,								
	din care: - lei -								
	- cedări în reasigurar - lei -								
	Rezerva de daună avizată netă: - lei -								
6.	Rezerva de daună brută pentru daune neavizate⁶⁾: din care: - lei -								
	- cedări în reasigurare - lei -								
	Rezerva de daună netă pentru daune neavize - lei -								

VC – vătămări corporale;

DM – daune materiale.

Semnătură autorizată
(ștampila asiguratorului)

(verso anexa nr.6)

¹) Rândul "Număr de dosare avizate" - se completează cu informații privind numărul de dosare de daună avizate în perioada de raportare*;

²) Rândul "Număr dosare daună plătite" - se completează cu informații privind numărul de dosare de daună plătite de asigurator în perioada de raportare*, indiferent de data avizării dosarului de daună;

³) Rândul "Despăgubiri brute plătite" - se completează cu informații privind valoarea cumulată a despăgubirilor plătite în perioada de raportare*, aferente dosarelor de daună de la pct.2;

⁴) Rândul "Număr de dosare nelichidate" - se completează cu informații privind numărul de dosare de daună nelichidate până la sfârșitul lunii de raportare (în stoc), indiferent de data avizării dosarului de daună ;

⁵) Rândul "Rezerva de daună avizată brută"- se completează cu informații privind valoarea cumulată a rezervei de daună brută aferente dosarelor de daună în stoc la sfârșitul lunii de raportare – menționate la pct. 4;

⁶) Rândul "Rezerva de daună brută pentru daune neavizate"- reprezintă rezerva de daună brută pentru daune întâmplare și neavizate.

⁷) Coloana "an în curs" - se completează cu informații privind dosarele de daună deschise în urma unor evenimente produse în perioada de raportare*;

⁸) Coloana "ani anteriori" - se completează cu informații privind dosarele de daună deschise în urma unor evenimente produse în anii anteriori, respectiv până la data 31 decembrie a anului financiar anterior celui în curs;

* Perioada de raportare – perioada începând de la 01 ianuarie a exercițiului financiar în curs și până la sfârșitul lunii de referință.

Anexa nr. 7
la Norme

Antet Asigurător

SITUAȚIA
privind contribuția pentru activitatea de RCA datorată și virată pentru luna

Nr. crt.	Specificații	TOTAL cumulat de la începutul anului, din care:	Pentru luna de raportare	Nr. și data documentului de plată *)
0	1	2	3	4
1.	Volum de prime brute încasate			x
2.	Cota procentuală stabilită de CSA			x
3.	Contribuția datorată			x
4.	Majorări de întârziere datorate			x
5.	Suma virată - total din care:			
	- aferentă contribuției			
	- aferentă majorărilor de întârziere			

Semnătura autorizată,
(ștampila asigurătorului)

*) se anexează și copia documentului de plată din luna respectivă.

Anexa nr. 7a
la Norme

Antet Asigurător

SITUAȚIA RECTIFICATIVĂ
privind activitatea de RCA pentru luna

Nr. crt.	Specificații	Suma raportată inițial sau anterior	Suma corectată *)	Nr. și data documentului de plată **)
	1	2	3	4
1.	Volum de prime brute încasate			x
2.	Cota procentuală stabilită de CSA			x
3.	Contribuția datorată			x
4.	Majorări de întârziere datorate			x
5.	Suma virată – total, din care:			
	- aferentă contribuției			
	- aferentă majorărilor de întârziere			

Semnătura autorizată,
(ștampila asigurătorului)

*) În rândul 1 coloana 3 se înscriu sumele rectificate, care le înlocuiesc pe cele raportate inițial sau anterior.

***) se anexează și copia documentului de plată din luna respectivă.

Antet asigurator

**ALTE CHELTUIELI
pentru asigurarea RCA**

- lei -

Nr.crt.	DENUMIREA INDICATORULUI	
1.	Comisioane plătite, din care:	
	- pentru activitatea de contractare	
	- primiri în reasigurare	
2.	Cheltuieli de administrare	
3.	Contribuții asigurarea RCA, din care:	
	- Fondul de protecție a victimelor străzii	
	- cota procentuală RCA	
	- fondul de garantare	
	- taxa de funcționare	

NOTĂ

Se transmit datele cumulat pentru întreaga perioadă de raportare.

Semnătură autorizată:

(ștampila asiguratorului)

Anexa nr. 9 la Norme

1. Tabel cu coeficienții aferenți claselor de bonus malus

Clasa bonus malus	Coeficient aplicat asupra primei de asigurare %
B14	50
B13	53
B12	56
B11	59
B10	62
B9	65
B8	68
B7	71
B6	74
B5	78
B4	82
B3	86
B2	90
B1	95
B0	100
M1	105
M2	110
M3	120
M4	130
M5	145
M6	160
M7	180
M8	200

2. Modul de aplicare al sistemului bonus malus în funcție de numărul de daune

Clauza bonus malus	Clasele de reînnoire în funcție de daunele observate		
	1 daună	2 daune	3 daune și mai multe
B14	B10	B7	B4
B13	B9	B6	B3
B12	B8	B5	B2
B11	B7	B4	B1
B10	B6	B3	B0
B9	B5	B2	M1

B8	B4	B1	M2
B7	B3	B0	M3
B6	B2	M1	M4
B5	B1	M2	M5
B4	B0	M3	M6
B3	M1	M4	M7
B2	M2	M5	M8
B1	M3	M6	M8
B0	M4	M7	M8
M1	M5	M8	M8
M2	M6	M8	M8
M3	M7	M8	M8
M4	M8	M8	M8
M5	M8	M8	M8
M6	M8	M8	M8
M7	M8	M8	M8
M8	M8	M8	M8